

Evaluatie wegafsluitsystemen Zwolle

1. Inleiding

1.1 Inleiding

In Zwolle zijn er 18 wegafsluitingen operationeel. Dit zijn pollers- en slagboomsystemen. Een wegafsluiting bestaat uit een regelkast met besturing en de fysieke elementen zoals een poller of een slagboom, een verkeerslicht met aanmeldzuil. Deze systemen zijn geëvalueerd. De aanleiding voor de evaluatie van alle wegafsluitsystemen in Zwolle kent een aanloop.

In 2017 is gestart met een proef om de pollers in de Kerkstraat, als fysieke maatregel om sluipverkeer tegen te gaan, naar beneden te laten en met een camerasysteem op basis van kentekenherkenning te gaan handhaven. Doel hiervan was om aanrijdingschade (soms met letsel) te voorkomen. De proef is in 2018 geëvalueerd en besloten is om alle pollers en andere stadsafsluitingen (9 locaties in binnenstad en 9 locaties daarbuiten) te onderzoeken in hoeverre deze nog nodig zijn en in welke mate deze behouden moeten blijven en in welke vorm waarbij ook de mogelijkheid van camera's wordt meegenomen. Deze verbreding werd mede ingegeven door het feit dat de besturingssystemen van de afsluitingen aan het einde van hun levensduur waren. Deze besturingssystemen zijn inmiddels vervangen. Een brede verkenning van 'nut en noodzaak' is dan op zijn plaats.

De geslotenverklaring in de Kerkstraat heeft als doel sluipverkeer door de binnenstad te voorkomen. Voorheen werd deze geslotenverklaring gecontroleerd middels een drietal pollers (verzinkbare palen). In de afgelopen jaren is gebleken dat de pollers op deze locatie voor aanrijdingen zorgden, vooral onder brommers en fietsers. Om deze reden heeft de gemeente besloten een proef met camerahandhaving te doen. Hiermee worden pollers op deze locatie overbodig.

Aanloop:

Evaluatie camerahandhaving Kerkstraat (2018)

→ evaluatie alle wegafsluitsystemen

→ binnenstad en buitenwijken

→ einde levensduur besturingssystemen en vervanging hiervan

Het doel van deze evaluatie is om te komen tot een advies met betrekking tot de inrichting van het systeem van wegafsluitingen en een onderbouwing van de daarbij behorende investering. De resultaten van de evaluatie zijn een hulpmiddel om vervangingsinvesteringen te kunnen prioriteren.

2. Beleid

2.1 Beleid

De wegafsluitingen vormen tot op heden de fysieke uiting van het verkeersbeleid. De afgelopen decennia hebben veel gemeenten als Zwolle stappen gezet om auto's zoveel mogelijk uit het centrum te weren door middel van geslotenverklaringen. Dit is een verbod om een weg in te gaan of te gebruiken. Een autoluwe centrum leidt veelal tot een veiliger en prettiger gebied voor bewoners en bezoekers van de binnenstad.

Door de geslotenverklaring fysiek vorm te geven, bakenen ze als het ware het voetgangersgebied af en beschermen ze het langzaam verkeer. Voor wegen buiten het centrum, zijn afsluitingen juist bedoeld om sluipverkeer te weren. Bovendien kunnen deze systemen selectief toegang c.q. ontheffing verlenen aan bijvoorbeeld bevoorradersverkeer, taxi's en bewoners.

Een geslotenverklaring is een middel om beleidsdoelen te realiseren.

- Het verbeteren van de leefbaarheid door het creëren van een autoluwe Binnenstad;
- Het selectief toestaan van verkeer op basis van voorwaarden (zoals bevoorrading);
- Het vergroten verkeersveiligheid van voetgangers en fietsers door een fysieke uitvoering;
- Het weren van sluipverkeer;
- Het stimuleren van het fietsgebruik door ontmoediging van het autogebruik;

Voor de evaluatie is het belangrijk na te gaan wat de aanleiding van de geslotenverklaring en de afsluiting was. Is de geslotenverklaring nog actueel en zo ja, in welke vorm.

2.2 Verkeersmaatregelen Binnenstad COVID-19

Vanaf 15 maart 2020 heeft de gemeente Zwolle met name in het Centrumgebied maatregelen getroffen in verband met Coronavirus. Deze maatregelen zijn vooral gericht op het borgen van veiligheid en gezondheid maar ook voor vergroting van de ruimte voor ondernemerschap en waarborgen van continuïteit. Veel van deze maatregelen zijn in een kort tijdsbestek voorbereid en genomen en hebben een tijdelijk karakter. In 2020 is hierdoor op verschillende gebieden ervaring opgedaan. Een aantal maatregelen hebben raakvlak met deze evaluatie. Hierover heeft het college 14 september 2021 besloten de maatregelen permanent te willen maken.

- Het Gasthuisplein en de Nieuwe Markt tussen 12.00 en 22.00 uur alleen toegankelijk voor voetgangers en fietsers. Buiten deze tijden zijn ook auto's welkom;
- Taxi's parkeren aan de Buitenkant en niet meer in het pollergebied;
- De Melkmarkt en de Grote Markt tussen 12.00 uur en 20.00 uur alleen toegankelijk zijn voor voetgangers. Buiten deze tijden zijn ook fietsers welkom. De fietser is hierbij te gast.

Met het weren van fietsers op bepaalde tijden in het hart van de binnenstad vervalt de zogenaamde Oost-West route. De Kamperstraat maakt onderdeel uit van een alternatieve route.

3. Probleemstelling en doelstelling

3.1 Probleemstelling

Einde technische levensduur

Een groot deel van de afsluitingen is aan het einde van de technische levensduur. De hardware, zoals slagbomen, pollers en ondergrondse infrastructuur, zijn meestal wel te repareren of te vervangen. Het probleem wordt gevormd door het besturingssysteem en de PLCs¹ die regelen onder welke voorwaarden een poller of slagboom open en dicht gaat. De besturingssystemen zijn inmiddels vervangen.

Met de vervanging van het systeem van beweegbare afsluitingen in zijn huidige vorm is een grote investering van naar schatting € 1,3 mln. gemoeid. Zijn de bestaande systemen nog nodig in hun huidige vorm? Het is de moeite waard te onderzoeken of een wegafsluiting nog actueel is en of bijvoorbeeld camerahandhaving een alternatief is.

Backoffice: stroomlijnen van selectieve toegang

De backofficeprocessen bij selectieve toegang zijn deels handmatig en zijn daarom tijdsintensief. Er is een grote behoefte deze processen te automatiseren.

Als het gaat om het *vooraf* vaststellen wie een geslotenverklaring mag passeren, regelt de backoffice de ontheffing en de eventuele transponder of pollerpas. Overzichten van ontheffinghouders raken vervuild. In het geval van de camerahandhaving in de Kerkstraat stelt de backoffice handmatig *achteraf* vast of iemand de geslotenverklaring in had mogen rijden. Beide processen kosten nu veel tijd.

3.2 Doelstelling

Het is duidelijk dat de wegafsluitsystemen technisch aan vervanging toe zijn.

De centrale vraag is of de locaties van de bestaande afsluitingen gehandhaafd blijven en welke uitvoeringsvorm ze moeten krijgen. Een belangrijke randvoorwaarde is het stroomlijnen van de backofficeprocessen voor het verlenen van selectieve toegang.

¹ Logische poort die op basis van informatie uitgangen aanstuurt. Bv een poller die onder bepaalde voorwaarden zakt.

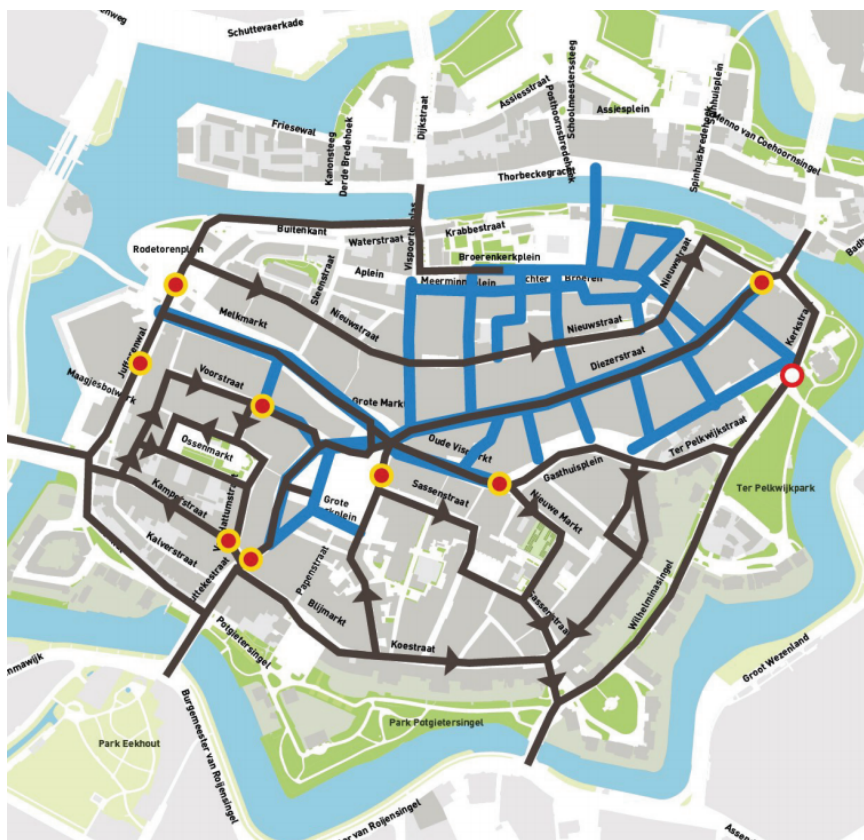
4. Situatiebeschrijving

4.1 Gebiedsindeling

Voor de Zwolse situatie onderscheiden we twee gebieden met gebiedsafsluitingen. Dit onderscheid is van belang omdat situaties verschillend gefinancierd zijn als het gaat om beheer en onderhoud.

Binnenstad

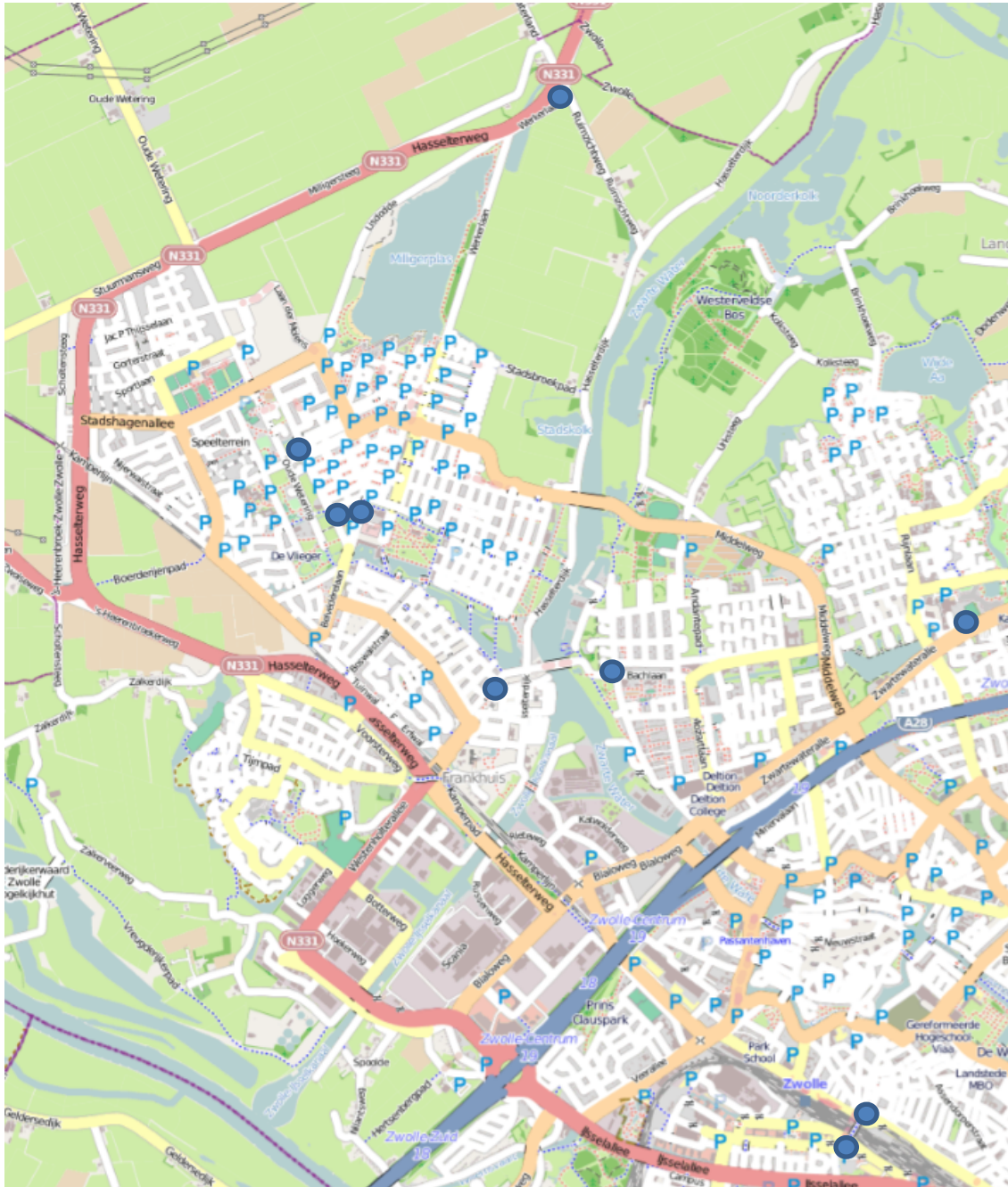
Voor de Binnenstad is het doel van de geslotenverklaringen het afdwingen van een autoluw gebied, het voetgangersgebied. Ontheffinghouders zijn hulpdiensten, buslijnen, de ROVA, bevoorradingsverkeer (tijdens venstertijden). Ook bewoners kunnen onder voorwaarden ontheffing krijgen. Alle afsluitingen zijn uitgevoerd als poller met uitzondering van de Kerkstraat waar camerahandhaving is.

- Diezerstraat
- Oude Vismarkt
- Korte Ademhalingssteeg
- Luttekestraat
- Voorstraat
- Kamperstraat
- Kerkstraat
- Rode Torenplein
- Jufferenwal

Buitenwijken

Voor de buitenwijken zijn afsluitingen vooral bedoeld voor het weren van sluipverkeer. Ontheffinghouders zijn hulpdiensten, buslijnen en de ROVA. De afsluiting in de Werkerlaan is geen geslotenverklaring, maar laat voertuigen 5 minuten wachten met als doel deze route onaantrekkelijk te maken. Bewoners en bedrijven hebben een transponder.

- Twistvlietbrug (slagboom)
- Bandijklaan (poller)
- Van Karnebeekstraat (slagboom)
- Werkerlaan (poller)
- Mastenbroekerallee (slagboom)
- De Dobbe (slagboom)
- Duiker (poller)
- Zwolle Zuid (nieuw sinds 2019 hoeft niet vervangen te worden)
- Doorgang losstraat Jumbo Stadshagen

4.2 Typen afsluitingen

In Zwolle kennen we 3 typen wegafsluitsystemen voor een geslotenverklaring.

	Pollers	Slagbomen	Camera's
Fysiek weren auto's	X	X	
Bijdrage veiligheid voetganger	X	X	Indirect
Weren doorgaand verkeer	X	X	X
Communicatief duidelijk/kans op negeren klein	X	X	Afhankelijk van duidelijke weginrichting
Obstakel fiets/bromfiets/snorfiets	X	X	
Type systeem	Ontheffing vooraf d.m.v. pollerpas of transponder	Ontheffing vooraf d.m.v. pas of transponder	Handhaving achteraf o.b.v. kenteken
Voorwaarden	Duidelijke inrichting Zichtbaarheid obstakel verkeerslichten	Duidelijke inrichting Zichtbaarheid obstakel	Duidelijke weginrichting Goedkeuring CVOM ² Verwerkingsorganisatie inrichten
Voordelen	Fysieke barrière Flexibele toegangsrechten	Fysieke barrière Flexibele toegangsrechten	Selectieve toegang geen stagnatie Relatief goedkoop
Nadelen	Aanrijdschades Storingsgevoelig Relatief duur Onderhoudsgevoelig Beeld bepalend	Aanrijdschades Storingsgevoelig Onderhoudsgevoelig Beeldbepalend	Geen snelheidsremming Kans op onbewust doorrijden Administratieve backoffice

² Centrale Verwerking Openbaar Ministerie

5. Evaluatie

5.1 Onderzoeksvragen

Het toetsingskader voor de evaluatie bestaat uit de volgende vragen.

1. Wat is de aanleiding van de afsluiting geweest?
 - a. motorvoertuigen uit het voetgangersgebied weren;
 - b. doorgaand verkeer weren;
 - c. doorgaand autoverkeer ontmoedigen ten faveure van de fiets;
 - d. autoverkeer selectief te weren; doorlaten openbaarvervoer, hulpdiensten en nooddiensten.
2. Is de aanleiding van de afsluiting nog actueel?
3. Is een fysieke afsluiting wenselijk?
4. Is selectieve toegang voor bepaalde weggebruikers wenselijk?
5. Wat is de noodzaak?
6. Hoe functioneren de afsluitingen tot nu toe (voor het doel)?
 - a. Verkeersveiligheid
 - b. Handhaafbaarheid
 - c. Storingen
 - d. Omgaan met ontheffingen (passen, transponders)

De beantwoording van de onderzoeksvragen resulteert in 1 van de 5 mogelijke uitkomsten.

- A. De geslotenverklaring is niet meer actueel en wordt opgeheven;
- B. De geslotenverklaring is actueel. De weg wordt permanent afgesloten met een fysieke afsluiting; een fysieke afsluiting is nodig.
- C. De geslotenverklaring is actueel, maar een bord volstaat; een fysieke afsluiting is niet nodig. Bij een substantieel aantal overtredingen kan camerahandhaving ingevoerd worden
- D. Hetzelfde *type* wegafsluitsysteem blijft;
- E. Andere maatregel, zoals een herinrichting van de weg al dan niet i.c.m. een wegafsluitsysteem

Voor de uitkomsten A, B en C ligt het voor de hand deze eerst als pilot uit te voeren. Ook bestaat de mogelijkheid maatregelen getrapd uit te voeren. Zo kan er eerst gekeken worden of een geslotenverklaring waarbij een fysiek afsluiting onnodig is, ook zonder afsluiting functioneert, alvorens over te gaan tot camerahandhaving.

Voorbeeld getrapte maatregelen

Op een locatie is een geslotenverklaring gewenst. Er zijn ontheffinghouders. Een fysieke afsluiting wordt niet noodzakelijk geacht. Men kan de afsluiting eerst buiten bedrijf zetten en monitoren wat dan het effect is; poller omlaag of slagboom omhoog. Is dit positief, dan kan de bebording voor de geslotenverklaring blijven staan. Op straat worden de nodige maatregelen getroffen om het inrijverbod duidelijk te maken voor de weggebruiker.

Als er na verloop van tijd toch veel doorrijders zijn, kan eventueel overgegaan worden tot camerahandhaving.

Is er daarna nog steeds sprake van (onbewuste) overtredingen, dan wordt gekeken of de situatie ter plaatse aangepast moet worden. In het uiterste geval is een fysieke afsluiting met selectieve toegang een terugvaloptie.

Als uit de pilot blijkt dat de situatie volstaat met alleen bebording al dan niet aangevuld met camerahandhaving, dan kan de fysieke afsluiting definitief verwijderd worden.

5.2 Raadplegen betrokkenen Binnenstad

Het toetsingskader is een bureauonderzoek. Voor wat betreft de binnenstad, zijn de uitkomsten tevens voorgelegd aan de stakeholders. Deze raadpleging heeft plaatsgevonden in het overleg Balans Binnenstad. Dit overleg bestaat uit:

- Bewonersvereniging Binnenstad Zwolle (BBZ);
- Koninklijke Horeca Zwolle;
- Politie;
- ZwolleFonds/CityCentrum.

Hierbij zijn de volgende vragen gesteld:

1. Hoe vindt u dat de wegafsluitingen in de huidige vorm functioneren?
 - a. Noodzaak afsluiting
 - b. Type afsluiting
 - c. Noodzaak toegang verlening
 - d. Wijze van toegang verlening
2. In hoeverre kunt u zich vinden in de conclusies per locatie?
3. Welke aanvullingen of suggesties heeft u?

De reactie van de stakeholders op de resultaten zijn verwerkt in de conclusies in paragraaf 6.2.

6. Conclusies

Een uitvoerige evaluatie per locatie staat in bijlage 1. Het beantwoorden van de onderzoeksvragen levert het volgende resultaat op.

6.1 Algemeen

6.1.1 Pilot

Bij elk advies waarbij de situatie wijzigt, is het raadzaam dit advies door middel van een pilot te onderzoeken en in overleg te gaan met betrokkenen. Het gaat vooral om situaties waarbij de geslotenverklaring blijft, maar de fysieke afsluiting eventueel verwijderd kan worden. In een pilot wordt de fysieke afsluiting tijdelijk uitgeschakeld en wordt de situatie gemonitord. .

6.1.2 Ontheffingen

Voor alle locaties in de binnenstad en daarbuiten waar een vorm van selectieve toegang nodig blijft, moet het uitgifteproces van ontheffingen en bijbehorende middelen geautomatiseerd worden. Het is tevens de vraag of een transponder of pollerpas nog passend zijn. Andere manieren om toegang te verschaffen moeten onderzocht worden. In overleg met Technisch Beheer en Functioneel Beheer moet bepaald worden wat wenselijk en mogelijk is.

Voor de wegafsluitingen in de buitenwijken, vooral in Stadshagen, leidt het ontbreken van ontheffingenbeleid tot onoverzichtelijkheid en willekeur. Het is onduidelijk op grond waarvan weggebruikers een ontheffing kunnen krijgen.

Voor de camerahandhaving in de Kerkstraat is het nodig de controle van camerabeelden te automatiseren. Dit speelt ook op andere locaties die in aanmerking komen voor camerahandhaving.

6.2 Binnenstad resultaten

Kamperstraat

Balans Binnenstad: de leden beamen dat de horeca-dichtheid in deze straat afgenomen is. Het is vooral nachthoreca. Onder ondernemers en bewoners is er een grote behoefte deze straat aan te pakken en op nieuw in te richten. De straat wordt als 'unheimisch' ervaren.

Conclusie: Bij de Kamperstraat gaat het niet alleen om de afsluiting, maar om de beleving van de straat. Daarnaast is de Kamperstraat de beoogde alternatieve fietsroute op de momenten dat de Melkmarkt en Grotemarkt alleen toegankelijk zijn voor voetgangers.

Het voorstel is hetzelfde type wegafsluiting voorlopig te behouden. Bij eventuele herinrichting van de straat kan met betrokkenen worden gekeken naar de wenselijkheid en verschijningsvorm van de afsluiting.

Korte Ademhalingssteeg

Balans Binnenstad: Voor de politie is wordt deze doorgang veel gebruikt. De politie wil dit behouden.

Conclusie: hetzelfde type wegafsluiting behouden

Voorstraat

Het voorstel was de geslotenverklaring te behouden zonder fysieke belemmering.

Balans Binnenstad: Een fysieke barrière is hier noodzakelijk vanwege de grote hoeveelheid mensen op straat.

Conclusie: hetzelfde type wegafsluiting behouden

Diezerstraat

Oude Vismarkt

Luttekestraat

Dit betreft locaties waarbij de noodzaak van het huidige systeem actueel is; het fysiek afbakenen van het voetgangersgebied en het beschermen van de voetganger.

Balans Binnenstad: Onderschrijven de conclusies

Conclusie: hetzelfde type wegafsluiting behouden

Kerkstraat	het verbeteren van de uiterlijke kenmerken van de geslotenverklaring
Rodetorenplein:	verkeerskundige herinrichting wegvak
Jufferenwal	verkeerskundige herinrichting wegvak

Het gaat hier om de locaties waar (andersoortige) maatregelen nodig zijn die te maken hebben met de weginrichting in combinatie met het wegafsluitsysteem

Balans Binnenstad: Onderschrijven de conclusies en vullen aan dat ondernemers aan de Jufferenwal en het Rodetorenplein ideeën hebben en graag meedenken.

Conclusie: Het voorstel is hetzelfde type wegafsluiting voorlopig te behouden. Bij eventuele herinrichting van de straat moet rekening gehouden worden met de verkeerskundige eisen en kan met betrokkenen worden gekeken naar de wenselijkheid en verschijningsvorm van de afsluiting.

6.2.1 Eindconclusie Binnenstad

Hetzelfde type wegafsluiting behouden

- **Voorstraat**
- **Korte Ademhalingsteeg**
- **Diezerstraat**
- **Oude Vismarkt**
- **Luttekestraat**

Wegasluiting behouden, met aanvullende maatregelen mbt herinrichting straat als onderdeel van ontwikkeling programma binnenstad

- **Kamperstraat**
- **Kerkstraat (extra aanduiding)**
- **Rode Torenplein**
- **Jufferenwal**

De wens die het college uitgesproken heeft om het Gasthuisplein en de Nieuwemarkt autovrij te maken (van tijdelijk naar permanent) wordt uitgewerkt. Hierbij is aandacht voor verschijningsvorm (al dan niet poller) en de wijze van het verlenen van selectieve toegang.

6.2.2 Algemene opmerkingen Balans Binnenstad

Reacties van meer algemene aard betroffen:

- Wens voor toegang pollergebied bewoners/ondernemers aan de hand van kentekenherkenning in plaats van transponders of pasjes;
- Het probleem oplossen dat mensen vlak voor sluiting van de venstertijd het pollergebied inrijden en daar kunnen blijven;
- Aanpak grote bussen in de binnenstad;
- Systemsprong maken als het gaat om vervoer in de binnenstad;

6.3 Buitenwijken resultaten

A. Geslotenverklaring opheffen

-

B. Permanente fysieke afsluiting

-

C. Geslotenverklaring zonder fysieke afsluiting

- Twistvlietbrug
- Bandijklaan
- Van Karnebeektunnel*
- Mastenbroekerallee
- De Dobbe
- De Duiker

Voor deze locaties geldt dat door middel van een pilot onderzocht moet worden of de geslotenverklaring ook functioneert zonder fysieke afsluiting. Eventueel kan overgegaan worden tot camerahandhaving.

* Van Karnebeektunnel is inmiddels opengesteld voor alle verkeer

- Werkerlaan

Deze afsluiting is in 2018 geëvalueerd. Destijds was de uitkomst dat afsluiting in stand blijft.

Gelet op de investeringskosten van een vervanging, loont het de moeite de betrokkenen te polsen over een pilot met een geslotenverklaring zonder fysieke afsluiting.

D. Hetzelfde type wegafsluiting behouden

-

E. Andere maatregel

-

7. Risico's

7.1 Risicomatrix

In de onderstaande tabel staan alle risico's met bijbehorende beheersmaatregelen. Rood is een risico met een grote impact. Oranje en licht oranje betreffen risico's met een geringe impact. Er is onderscheid gemaakt naar de wegafsluitingen in de binnenstad en de buitenwijken.

Een toelichting staat na de tabel.

Gebeurtenis/ risico	oorzaak	gevolg	Beheers maatregelen	kosten
Algemeen				
Centraal management-systeem valt uit Dit is de centrale computer die alle afsluitingen aanstuurt.	Verouderde software Geen ondersteuning	Alle pollers en slagbomen buiten werking Geen fysieke bescherming	Nieuw centraal systeem installeren. Besturing <u>alle</u> pollers en slagbomen vervangen.	€300k - €400k
		In buitenwijken geen fysieke afsluiting Kans op sluipverkeer	Situatie monitoren op misbruik. Afweging of fysieke afsluiting nodig is.	
Transponders verouderen. Extra transponder nodig	Beperkte voorraad. Nieuwe transponders programmeren niet mogelijk.	Minder vlotte doorgang voor ontheffinghouders zonder transponder.	Centralist verleent handmatig toegang na melding ontheffinghouder bij poller. Poller buiten werking	
Binnenstad				
Besturing poller valt uit	Einde levensduur	Poller naar beneden Geen fysieke bescherming	Nieuwe besturing installeren. Aansluiten op nieuw parallel centraal management systeem	€15k – €20k per poller
Poller valt uit	Einde levensduur	Poller naar beneden Geen fysieke bescherming	Nieuwe poller installeren	
Besturing poller buitenwijken valt uit	Einde levensduur	Poller naar beneden	Situatie monitoren op misbruik. Afweging of fysieke afsluiting nodig is.	€15k – €20k per poller
Buitenwijken				
Besturing slagboom/poller valt uit	Einde levensduur	Slagboom omhoog/poller omlaag Kans op sluipverkeer	Situatie monitoren op misbruik. Afweging of fysieke afsluiting nodig is.	Bij vervanging €15k – €20k per slagboom
Slagboom/poller valt uit	Einde levensduur	Kans op sluipverkeer	Situatie monitoren op misbruik. Afweging of fysieke afsluiting nodig is.	
Transponders verouderen. Extra transponder nodig	Beperkte voorraad. Nieuwe transponders programmeren niet mogelijk.	Minder vlotte doorgang voor ontheffinghouders zonder transponder.	Centralist verleent handmatig toegang na melding ontheffinghouder bij poller. Poller buiten werking	

7.2 Toelichting

Centrale Management systeem

Het centrale managementsysteem is de centrale computer waarin de software draait voor het besturingsprogramma voor de pollers. Deze staat opgesteld in het Katwolderplein. Deze computer is 4 jaar geleden vervangen. Alle besturingssystemen en ook het CMS is vervangen.

Wegafsluiting valt uit

In de binnenstad is het uitschakelen van de poller eigenlijk geen optie. De pollers dienen ter bescherming van de voetganger en het handhaven van de venstertijden. Het meest kwetsbare onderdeel is het besturingssysteem van de kast. Mocht dit uitvallen, dan kost een vervangend besturingssysteem gemiddeld €15.000. Inmiddels zijn uit voorzorg alle besturingssystemen vervangen.

In het geval van de slagbomen en pollers in het buitengebied, is uitschakeling van het systeem in eerste instantie ongewenst, maar minder ernstig. Te meer omdat voor een flink aantal locaties het advies is te onderzoeken of de fysieke wegafsluiting verwijderd kan worden.

Bij de Van Karnebeek tunnel wordt met een pilot gestart waarbij de tunnel opengesteld wordt. De start van het project is 1 december 2020. Ingeval van uitval, of en welke reparatiemaatregelen er getroffen moeten worden hangt af van de te overbruggen tijd tot aan de start van de pilot.

Transponders

De transponders voor ontheffinghouders zijn bijna allemaal uitgegeven. Het programmeren van nieuwe transponders is niet mogelijk, omdat we niet over deze kennis beschikken. Leverancier Brickyard biedt geen ondersteuning meer. De terugvaloptie is dat een ontheffinghouder zich meldt bij de zuil en via de centralist toegang krijgt. Dit is tijdrovend, maar toegang blijft mogelijk.

8. Aanbevelingen

Vanuit het onderzoek is vast gesteld dat een aantal locaties in hun huidige vorm en functionaliteit gehandhaafd blijven. Deze wegafsluitingen zijn bedoeld voor afscherming van het voetgangers gebied in de binnenstad. Het is van groot belang voor de veiligheid dat deze afsluitingen blijven werken en dat er nu maatregelen genomen worden om die werking te garanderen.

Voor de overige locaties geldt dat in afwachting van het verder onderzoeksresultaat gekeken wordt welke oplossing gekozen gaat worden.

8.1 Uitvoering en financiering in één hand

8.2 Prioritering aanpak

Prioriteit 1: vervangen besturingssystemen pollers

De pollers in de binnenstad hebben de hoogste prioriteit. Deze hebben ten doel het voetgangersgebied af te schermen. Het kwetsbare deel is de besturing. Om er voor te zorgen dat deze systemen blijven worden de besturingssystemen vervangen.

- Diezerstraat
- Oude Vismarkt
- Luttekestraat
- Voorstraat
- Korte Ademhalingssteeg
- Kamperstraat
- Jufferenwal/Rodetorenplein

Prioriteit 2: pilots wegafsluiting tijdelijk uitschakelen

Bij de afsluitsystemen in de buitenwijken is de impact minder groot. Deze hebben ten doel sluipverkeer te weren. Te meer omdat voor een flink aantal locaties het advies is te onderzoeken of de fysieke wegafsluiting verwijderd kan worden.

- Twistvlietbrug
- Bandijklaan
- Mastenbroekerallee
- De Dobbe
- De Duiker
- Werkerlaan

Prioriteit 3: Onderzoeken

- herinrichting Jufferenwal/Rodetorenplein/Kamperstraat
- onderzoek alternatieven transponders/pollerpassen
- ontheffingenbeleid herijken
- automatisering uitgifte ontheffingen

9. Financiën

9.1 Dekking

Het beheer en onderhoud van de wegafsluitsystemen in Zwolle worden op twee manieren gefinancierd (vanuit Parkeren en Beheer cluster Grijs). Dit is medeafhankelijk van de locatie: binnenstad of daarbuiten. Het is de wens en het advies dit in één hand te leggen.

Pilots

De uitvoering van de pilots en het monitoren vergen een beperkte tijdsinvestering. Dit kan door de desbetreffende wijkverkeerskundige meegenomen worden bij het reguliere advieswerk.

Binnenstad

De vervangingskosten voor de installaties in de binnenstad worden gedekt door de *Reserve Parkeren*. Deze zijn geraamd op €651k.

Onderzoek Jufferenwal/Rode Torenplein

De Jufferenwal/Rode Torenplein is een apart geval. Deze situatie vraagt om een nadere analyse van verkeerssituatie in zijn totaliteit, die moet leiden tot een nieuwe herinrichting waar de wegafsluiting onderdeel van uit maakt. Onderzoeks- en ontwerpkosten worden geraamd op €15k. Op basis van de resultaten wordt een kostenraming gemaakt van de gewenste herinrichting.

Buitenwijken

Alle installaties buiten de binnenstad vallen onder *Beheer Grijs*. Vanuit het MJOP is €200k per jaar beschikbaar voor de dekking van de kapitaallasten. Dit zijn kapitaallasten die voor meer zaken dan wegafsluitingen inzetbaar zijn. Dit dwingt tot een prioritering. De benodigde middelen zijn eveneens afhankelijk van de pilots. De uitkomst kan zijn dat op bepaalde locaties fysieke afsluitsystemen niet meer nodig zijn of dat een camerahandhavingssysteem gewenst. De kosten van handhaving zijn nog onvoldoende in beeld.

10. Acties en vervolg

Hieronder zijn de acties beschreven die nodig zijn en welke persoon of afdeling hiervoor verantwoordelijk voor is.

Actie	Borging organisatie	planning			
		2021 Q3	2021Q4	2022Q1	2022Q2
Raamcontract leverancier Vervangen besturingssystemen	Grijs, Parkeren				
Automatiseren uitgifte ontheffingen Automatiseren controle camerabeelden	Team Vergunningen Algemeen				
Opstellen Ontheffingenbeleid buitengebied	Team Mobiliteit, team Vergunningen Algemeen				
Onderzoek alternatieven voor transponders/pollerpassen	Mobiliteit + team Vergunningen Algemeen				
Pilots • Twistvlietbrug • Bandijklaan • Mastenbroekeralee • De Dobbe • De Duiker • Werkerlaan • Losstraat	Wijkverkeerskundige i.s.m. adv. Tech. Inst.. “ “ “ wijkverkeerskundige				
• Van Karnebeek tunnel	Apart project (loopt)				
Onderzoek Herinrichting Jufferenwal Rodetorenplein, Kamperstraat, Kerkstraat	Programma Binnenstad				
Vervanging bestaande systemen (besturingen) • Diezerstraat • Oude Vismarkt • Luttekestraat • Voorstraat • Korte Ademhalingsteeg	Parkeren				
Vervanging fysieke elementen	Grijs				t/m 2023

Bijlage 1: Evaluatie per locatie: bureau-analyse

Per locatie zijn de onderzoeksvragen beantwoord. Dit betreft de bureauanalyse *zonder* raadpleging van de stakeholders. De genoemde vervangingskosten betreffen de kosten voor vervanging van software (besturing) en hardware (palen).

Binnenstad

1. Diezerstraat

Type: Poller
Aanleiding: bescherming voetgangers
Afbakening voetgangersgebied
Actueel: ja, vervangingskosten €71k
Urgentie: technische levensduur ten einde, besturing is vervangen
Ontheffingen: bewoners?, taxi's?, bevoorrading, hulpdiensten maken gebruik van de straat
Functioneren: automatiseren uitgifte ontheffingen

Een fysieke afsluiting blijft nodig voor de bescherming van voetgangers en afbakening van het voetgangersgebied. Selectieve toegang blijft gewenst.

hetzelfde type wegafsluiting behouden

2. Oude Vismarkt

Type: Poller
Aanleiding: bescherming voetgangers
Afbakening voetgangersgebied
Actueel: ja, vervangingskosten €66k
Urgentie: technische levensduur ten einde, besturing wordt vervangen
Ontheffingen: bewoners?, taxi's, bevoorrading, hulpdiensten
Functioneren: automatiseren uitgifte ontheffingen

Een fysieke afsluiting blijft nodig voor de bescherming van voetgangers en afbakening van het voetgangersgebied. Selectieve toegang blijft gewenst.

hetzelfde type wegafsluiting behouden

3. Korte Ademhalingsteeg

Type: Poller
Aanleiding: bescherming voetgangers
Afbakening voetgangersgebied
Actueel: Ja, Vervangingskosten €56k
Urgentie: technische levensduur ten einde, besturing wordt vervangen
Ontheffingen: bewoners?, taxi's, bevoorrading, hulpdiensten kunnen alternatieve ingangen gebruiken.
Functioneren: automatiseren uitgifte ontheffingen

Een fysieke afsluiting blijft nodig voor de bescherming van voetgangers en afbakening van het voetgangersgebied. De politie geeft aan dat de Korte Ademhalingssteeg onderdeel uitmaakt van de aanrijdroutes van hulpdiensten.

hetzelfde type wegafsluiting behouden

4. Luttekestraat

Type: Poller
Aanleiding: bescherming voetgangers
Afbakening voetgangersgebied
Actueel: Ja, vervangingskosten €71k
Urgentie technische levensduur ten einde, besturing wordt vervangen
Ontheffingen: bewoners?, taxi's, bevoorrading, hulpdiensten
Functioneren: automatiseren uitgifte ontheffingen

Een fysieke afsluiting blijft nodig voor de bescherming van voetgangers en afbakening van het voetgangersgebied. Selectieve toegang blijft gewenst.

hetzelfde type wegafsluiting behouden

5. Voorstraat Uitgaansgebied

Type: Poller
Aanleiding: bescherming voetgangers
Afbakening voetgangersgebied
Actueel: Ja, t.b.v. bescherming mensen op straat. Vervangingskosten bedragen €56k.
Urgentie technische levensduur ten einde, besturing wordt vervangen
Ontheffingen: bewoners, taxi's, bevoorrading, hulpdiensten
Functioneren: automatiseren uitgifte ontheffingen

hetzelfde type wegafsluiting behouden

6. Kamperstraat

Type: Poller
Aanleiding: Deze poller is geplaatst op verzoek van de politie ter bescherming van voetgangers en uitgaanspubliek.
Actueel: alleen actief tijdens uitgaansuren (vrij t/m zo 22:00 – 6:00). Onder ondernemers en bewoners is er een grote behoefte deze straat aan te pakken en op nieuw in te richten. Kamperstraat is alternatieve fietsroute.

Vervangingskosten bedragen €70k.

Urgentie technische levensduur ten einde, besturing wordt vervangen
Ontheffingen: bewoners, taxi's, bevoorrading, hulpdiensten; n.v.t. bij definitieve openstelling
Functioneren: automatiseren uitgifte ontheffingen bij instandhouding

Het college heeft ingestemd met het voorstel meer op de drukste plekken in de binnenstad meer ruimte te creëren voor voetgangers en terrassen. Grote Markt en Melkmarkt zijn tussen 12.00 – 22.00 alleen toegankelijk voor voetgangers. Fietzers worden via alternatieve routes door de stad geleid. De Kamperstraat is daar onderdeel van.

Vervanging in combinatie met herinrichting

7. Kerkstraat

Type: camera
Aanleiding: autoluwe binnenstad, voorkomen van aanrijdingen fiets-poller

Actueel: Deze locatie is apart geëvalueerd op effectiviteit. Er zijn vrijwel geen aanrijdingen meer, maar het aantal onbewuste doorrijders blijft relatief hoog (38 per dag). De geslotenverklaring is blijkbaar onvoldoende duidelijk op straat aangegeven.

Urgentie: nee

Ontheffingen: bewoners?, taxi's bevoorrading, hulpdiensten, bussen

Functioneren: nog veel onbewuste overtreders, controle camerabeelden achteraf van overtreders kost tijd

Handhaven van het camerasysteem

Kleine aanpassingen op straat ter verduidelijking van de geslotenverklaring

8. Rode Torenplein

Type: Poller

Aanleiding: afbakening voetgangersgebied, bescherming voetgangers

Actueel: ja, maar situatie op straat is onduidelijk en subjectief onveilig

Urgentie: technische levensduur ten einde

Ontheffingen: bewoners?, taxi's bevoorrading, hulpdiensten, bussen

Functioneren: De situatie is een kruispunt van relatief veel fietsverkeer op de

Jufferenwal/Rodetorenplein enerzijds, en het fietsverkeer van en naar de Rodetorenbrug anderzijds. Bovendien is er een kruisende busverbinding en zijn er veel voetgangers die zich verplaatsen tussen het Maagjesbolwerk en de Melkmarkt. Er bestaat het risico van aanrijdingen met pollers.

Deze situatie vraagt om een verkeerskundige herinrichting. De keuze voor een wegafsluitsysteem is hier integraal onderdeel van.

Vervangen in combinatie met verkeerstechnische herinrichting

9. Jufferenwal

Type: Poller

Aanleiding: afbakening voetgangersgebied

Bescherming voetgangers

Actueel: ja

Urgentie: technische levensduur ten einde

Ontheffingen: bewoners, taxi's bevoorrading, hulpdiensten, bussen

Functioneren: De situatie is een kruispunt van relatief veel fietsverkeer op de

Jufferenwal/Rodetorenplein enerzijds, en het fietsverkeer van en naar de Rodetorenbrug anderzijds.

Bovendien is er een kruisende busverbinding en zijn er veel voetgangers die zich verplaatsen tussen het Maagjesbolwerk en de Melkmarkt. Er bestaat het risico van aanrijdingen met pollers.

Automatiseren uitgifte ontheffingen

Deze situatie vraagt om een verkeerskundige herinrichting. De keuze voor een wegafsluitsysteem moet hier integraal onderdeel van zijn.

Vervangen in combinatie met verkeerstechnische herinrichting

Buitenwijken

10. Twistvlietbrug

Type: slagboom
Aanleiding: weren doorgaand verkeer
Actueel: ja, maar niet per se fysieke afsluiting
Urgentie: nee
Ontheffingen: hulpdiensten, Rova, bussen
Functioneren: ontbrekend beleid uitgifte ontheffingen

Pilot geslotenverklaring zonder afsluiting. Bij overtredingen kan eventueel overgegaan worden tot camerahandhaving.

11. Bandijklaan

Type: slagboom
Aanleiding: weren doorgaand verkeer
Actueel: ja, maar niet per se fysieke afsluiting
Urgentie: nee
Ontheffingen: hulpdiensten, Rova, bussen
Functioneren: ontbrekend beleid uitgifte ontheffingen

Pilot geslotenverklaring zonder afsluiting. Bij overtredingen kan eventueel overgegaan worden tot camerahandhaving

12. Van Karnebeektunnel N-Z*

Type: slagboom
Aanleiding: Openbaarvervoer-verbinding
Openstellen van de tunnel voor autoverkeer leidt tot fors meer autoverkeer en concurreert met de fiets.
Actueel: pilot om de tunnel in 2 richtingen open te stellen voor gemotoriseerd verkeer
Urgentie: de slagbomen zijn einde levensduur; niet urgent vanwege pilot
Ontheffingen: hulpdiensten, taxi's bussen, Rova
Functioneren: automatiseren uitgifte ontheffingen, als pilot niet tot gewenste resultaat leidt.

Sinds de start van de werkzaamheden op het Stationsplein is de Van Karnebeektunnel opengesteld voor uitgaand gemotoriseerd verkeer. In 2018 is in een motie opgeroepen de tunnel daarna voor langere tijd in 2 richtingen open te stellen en dit te monitoren; in de vorm van een pilot.

Als de openstelling beëindigd wordt, dan kan onderzocht worden of een geslotenverklaring zonder fysieke afsluiting werkbaar is. Is er alsnog sprake van veel overtredingen, kan overgegaan worden tot camerahandhaving. Dit is een relatief kleine ingreep. Als er daarna nog steeds sprake is van een substantieel aantal bewuste overtreders, dan kan er alsnog een nieuwe fysieke afsluiting geplaatst worden.

* Inmiddels opengesteld voor alle verkeer

13. Werkerlaan

Type: poller met doseerinstallatie
Aanleiding: weren sluipverkeer. Het betreft geen geslotenverklaring. Bewoners en bedrijven hebben ontheffingen, andere weggebruikers moeten 5 minuten wachten.
Actueel: ja
Urgentie: einde technische levensduur

Ontheffingen: transponders bewoners, bedrijven, hulpdiensten, Rova

Functioneren: ontbrekend beleid uitgifte ontheffingen, storingen met transponders, verkeerssituatie heeft herinrichting

Deze situatie is geëvalueerd in 2018. Hieruit kwam naar voren het pollersysteem te handhaven met

- Herinrichting op straat
- aandacht voor storingen met transponders
- aandacht voor automatisering ontheffingen

Het advies is in overleg te treden met betrokken over de noodzaak van een fysieke wegafsluiting of dat een geslotenverklaring volstaat.

14. Mastenbroekerallee

Type: slagboom

Aanleiding: weren doorgaand verkeer

Actueel: onduidelijk

Urgentie: nee

Ontheffingen: Rova, hulpdiensten, bussen

Functioneren: ontbrekend beleid uitgifte ontheffingen

Pilot geslotenverklaring zonder afsluiting. Bij substantieel aantal overtredingen kan eventueel overgegaan worden tot camerahandhaving

1

15. De Dobbe

Type: slagboom

Aanleiding: Voorkomen dat auto's het fietspad oprijden

Actueel: ja

Urgentie: nee

Ontheffingen: Rova, hulpdiensten

Functioneren: ontbrekend beleid uitgifte ontheffingen

Pilot opheffen geslotenverklaring

16. De Duiker

Type: Poller

Aanleiding: weren doorgaand verkeer

Actueel: ja

Urgentie: nee

Ontheffingen: Rova, hulpdiensten

Functioneren: ontbrekend beleid uitgifte ontheffingen

Pilot geslotenverklaring zonder afsluiting. Bij substantieel aantal overtredingen kan eventueel overgegaan worden tot camerahandhaving

17. Losstraat winkelcentrum Stadshagen

Type: slagboom

Aanleiding: weren doorgaand verkeer

Actueel: nee

Urgentie: Ja, einde technische levensduur

Ontheffingen: bevoorrading

Functioneren: -

Slagboom weghalen en vervangen door bussluis